

מקור המאמר בזהר פרשת קדושים דף פה ע"א
חומר הלנת שכר שכיר

לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, תָּא חֲזוּ, מָאן דְּנָטִיל אַגְרָא
דְּמִסְכְּנָא, כְּאִילוּ נָטִיל נַפְשִׁיהּ, וְדַאנְשִׁי בֵּיתִיהּ.
הוּא אַזְעֵר נַפְשֵׁיהּ, קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אַזְעֵר יוֹמוֹ,
וְאַזְעֵר נַפְשִׁיהּ, מֵהָהוּא עָלְמָא. דִּהָא כָּל אֵינּוֹן
הֶבְלִים דְּנַפְקִי מִפּוּמִיָּהּ, כָּל הָהוּא יוֹמָא, כְּלָהּ
סְלָקוֹן קַמִּיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְקַיִימִין קַמִּיָּה,
לְבַתָּר סְלָקָא נַפְשִׁיהּ, וְנַפְשֵׁיהּ דַּאנְשִׁי בֵּיתִיהּ,
וְקַיִימִין, כְּאֵינּוֹן הֶבְלִים דְּפּוּמִיָּהּ. וְכִדְרִין, אֲפִילוּ
אֲתַגְזֹר עַל הָהוּא בַּר נֶשׁ כַּמָּה יוֹמִין, וְכַמָּה טַבָּאן,
כְּלָהּ מִתְּעַקְרָאן מַצִּיָּהּ, וּמְסַתְּלָקִי מַצִּיָּהּ.

וְלֹא עוֹד, אֵלָּא דְּנַפְשָׁא דִּילִיָּה לֹא סְלָקָא לְעִילָא,
וְהֵינּוּ דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא, רַחֲמָנָא לְשׁוֹבֵינָן
מַצִּיָּהּ, וּמַעֲלָבוֹנֵיָּהּ. וְאוֹקְמוּהָ אֲפִילוּ עֲשִׂיר הוּא,
וְאֵלֶיּוּ הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ דְּיִקָּא, אֲפִילוּ מִכָּל בַּר
נֶשׁ נְמִי, וְכָל שְׂכָן מִסְכְּנָא. וְהֵינּוּ דְּהוּה רַב הַמְּנוֹנָא
עַבִּיד, כִּד הָוָה הָהוּא אֲגִיר מִסְתַּלַּק מֵעַבִּידֵתִיהּ,
הָוָה יְהִיב לִיָּה אַגְרִיָּה, וְאָמַר לִיָּה, טוֹל נַפְשֶׁךָ
דְּאַפְקִידַת בִּידָּאִי, טוֹל פְּקֻדוֹךָ.

מִכָּל אָדָם גַּם כּוֹן, וְכָל שְׂכָן עָנִי. וְהֵינּוּ מַה שְּׁהִיָּה עוֹשֶׂה רַב הַמְּנוֹנָא, כְּשֶׁהִיָּה אוֹתוֹ שְׂכִיר
מִסְתַּלַּק מֵעַבּוּדָתוֹ, הִיָּה נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ וְאוֹמַר לוֹ: טל אֶת נַפְשֶׁךָ שֶׁהַפְּקֻדָּת בְּיָדִי, טל אֶת
פְּקֻדוֹךָ.

לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר. בֵּא
רָאָה, מִי שְׁנוּטֵל אֶת שְׂכָר
הָעָנִי, כְּאִילוּ נָטֵל אֶת נַפְשׁוֹ
וְאֶת שְׁל אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ. הוּא
הַקָּטִין אֶת נַפְשָׁם - הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְקַטֵּין אֶת יָמָיו
וּמְקַטֵּין אֶת נַפְשׁוֹ מֵאוֹתוֹ
הָעוֹלָם. שֶׁהֲרִי כָּל אוֹתָם
הַהֶבְלִים שִׁיּוּצָאִים מִפִּיו כָּל
אוֹתוֹ הַיּוֹם, כָּלָם עוֹלִים לְפָנָי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹמְדִים
לְפָנָיו, אַחַר כֵּךְ עוֹלָה נַפְשׁוֹ
וְנַפְשׁוֹת בְּנֵי בֵּיתוֹ, וְעוֹמְדִים
עִם אוֹתָם הַהֶבְלִים שֶׁל פִּיו.
וְאִז, אֲפִילוּ נִגְזֹר עַל אוֹתוֹ
הָאִישׁ כַּמָּה יָמִים וְכַמָּה
טוֹבוֹת, כָּלָם נַעֲקָרִים מִמְּנוֹ
וּמְסַתְּלָקִים מִמְּנוֹ.

וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׁנַפְשׁוֹ
אֵינָה עוֹלָה לְמַעְלָה, וְהֵינּוּ
מַה שְּׁאָמַר רַבִּי אַבָּא:
הַרְחֵמֵן יִצְיָלְנוּ מֵהֶם
וּמַעֲלָבוֹנָם. וּפְרָשׁוּהָ, אֲפִילוּ
שֶׁהוּא עֲשִׂיר, וְאֵלֶיּוּ הוּא
נִשָּׂא אֶת נַפְשׁוֹ דְּיִקָּא, אֲפִילוּ

וּאֶפְלוּ אָמַר יְהִי בִידְךָ, שְׂאֲנִי
 (לא) רוּצָה לוֹתֵר עַל שְׂכָרִי -
 לֹא הִיָּה רוּצָה. אָמַר: פְּקֻדוֹן
 שֶׁל גּוֹפֶה לֹא רָאוּי לִהְיוֹת
 מִפְּקֻד בְּיָדִי, כָּל שֶׁכֵּן פְּקֻדוֹן
 הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהָרִי פְּקֻדוֹן הַנֶּפֶשׁ
 לֹא נִתֵּן אֶלָּא לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שְׂכָתוֹב (תהלים לא) בְּיָדְךָ
 אֶפְקִיד רוּחִי. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,
 וּבֵיד אַחַר מִתָּר. אָמַר לוֹ,
 אֶפְלוּ בִידוֹ, אַחַר שְׁנָתָן.

כְּתוּב לֹא תִלִּין פְּעֻלַת שְׂכִיר,
 וְכְתוּב וְלֹא תְבוֹא עָלֶיךָ
 הַשֶּׁמֶשׁ. אֶלָּא הָרִי פִּרְשׁוּהָ,
 אֲבָל בֵּא רְאָה, אֵינן לָךְ יוֹם
 יוֹם שֶׁלֹּא שׁוֹלֵט בּוֹ יוֹם אַחַר
 עֲלִיּוֹן. וְאִם הוּא אֵינּוּ נוֹתֵן לוֹ
 אֶת נֶפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם, כְּמִי
 שֶׁפּוֹגֵם אֶת אוֹתוֹ יוֹם עֲלִיּוֹן.
 וּמְשׁוּם כֵּךְ בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ
 וְלֹא תְבוֹא עָלֶיךָ הַשֶּׁמֶשׁ. וְזֶה
 שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תִלִּין, מְשׁוּם
 שֶׁנֶּפְשׁוֹ לֹא עוֹלָה, וְעוֹלָה

וּאֶפְלוּ אָמַר יְהִי בִידְךָ, דְּאֲנָא (לא) בְּעֵינָא
 לְסִלְקָא אַגְרִי. לֹא הָוָה בְּעֵי. אָמַר
 פְּקֻדוֹנָא דְגּוֹפֶה, לֹא אֶתְחִזִּי לְאֶתְפְּקֻדָּא בִידִי,
 כָּל שֶׁכֵּן פְּקֻדוֹנָא דְנֶפֶשָׁא. דִּהָא פְּקֻדוֹנָא דְנֶפֶשָׁא
 לֹא אֶתְיְהִיבַת, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.
 וְכְתִיב, (תהלים לא) בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי, אָמַר רַבִּי
 חֲזִיָּא, וּבֵידָא דְאַחְרָא שְׂאֲרִי. אָמַר לִיה, אֶפְלוּ
 בִידֶיהָ, בְּתֵר דִּיהִיב.

כְּתִיב לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, וְכְתִיב וְלֹא תְבוֹא
 עָלֶיךָ הַשֶּׁמֶשׁ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא
 חֲזִי לִית לָךְ יוֹמָא וְיוֹמָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵיהּ יוֹמָא
 עֲלָאָה אַחְרָא. וְאִי אִיהוּ לֹא יְהִיב לִיה נֶפֶשָׁא דִּילִיה
 בְּהָהוּא יוֹמָא, כְּמָאן דְּפָגִים לְהָהוּא יוֹמָא עֲלָאָה.
 וּבְגִינֵי כֵךְ בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ, וְלֹא תְכַא עָלֶיךָ
 הַשֶּׁמֶשׁ. וְהָא דְאַתְמַר לֹא תִלִּין, בְּגִין דְנֶפְשִׁיהָ לֹא
 סָלִיק, וְסָלִיק הָהוּא נֶפֶשָׁא דְמִסְכְּנָא, וְדֹאנְשִׁי
 בֵיתִיהָ, כְּמָה דְאַתְמַר.

אֹתָהּ נֶפֶשׁ הָעֲנִי וְשֶׁל אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר.

ספר אור הזהר (עמוד 249)

ד' צריף לטרח בפרד"ס התורה עד היכן שייכול להשיג, ואם לאו נשמתו תתגלגל עוד פעם בענין עסק התורה ענין עסקו בפרד"ס התורה שהוא ראשי תבות פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד בכל בחינת מהם כפי אשר יוכל להשיג עד מקום שידו מגעת לטרח ולעשות לו רב שילמדנו, ואם לא עשה בן הרי חסר מצוה אחת של תלמוד תורה שהיא גדולה ושקולה בכל המצוות, וצריף שיתגלגל עד שיטרח בד' בחינות של פרד"ס בגזכר. (שער המצוות להאר"י זכרוננו לברכה דף א')

הששית היא מצוה פרטית, והיא לעסק בתורה, והיא שקולה בנגד כל המצוות, כי תלמוד תורה בנגד כלם, ויש בה ד' פרושים שסימנם פ'ר'ד'ס' פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד, וצריף לטרח ולעסק בכלם עד מקום שיד שכלו מגעת, ויבקש לו רב שילמדהו, ואם חסר אחת מארבעתם כפי השגתו יתגלגל על זה. (שער הגלגולים הקדוש י"א, דף י"ד.)

דע כי האדם מחיב לעסק בתורה בד' מדרגות שסימנם פרד"ס פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד, וצריף שיתגלגל עד שישלים אותם. (שם סוף הקדמה י"ו)